

ETIOPIA SOM MISJONSMARK

AV OLAF LIE

Etiopia er et av verdens eldste kristne land. Etter etiopernes egen tradisjon skulle apostlene Tomas og Matteus ha vært der og forkynt evangeliet, men dette savner vi sikre historiske bevis for.

Derimot kjenner vi alle til at evangelisten Filip døpte dronning Kandakes skattmester, og det fortelles «at da han kom hjem utbredte han evangeliet over hele landet». Det er neppe riktig, man finner tvert imot ikke noe spor etter evangelieforkynnelse i den tid.

Det var Frumentius som innførte kristendommen i Etiopia år 333 e. K., og siden har kristendommen hatt fast rot der.

Men lenge før den tid hadde etioperne fått forbindelse med jødedommen, gjennom dronningen av Sabas reise til Jerusalem og vennskapet med kong Salomo, som førte til at dronningen fikk en sønn, Menelik den første, som regnes for alle de senere kongers stamfar — Haile Selassie telles som den 134. ætling fra Menelik. Denne påstand kan naturligvis gi anledning til stor tvil, men de seneste historiske, filologiske og arkeologiske forskninger har vist at flere ting man før trodde var sagn og legender, er helt historisk riktig, og det torde være like rett å tro litt for meget som litt for lite.

Frumentius ble innvidd av Athanasius i Egypten og kom til å bli den første erkebisp, «abuna» som han kalles i Etiopia, i en lang rekke som først de siste år er blitt forandret.

Det lyktes etter mange og lange forhandlinger mellom moder- og datterkirken å komme til enighet om at Etiopia skulle få sin innfødte erkebisp. Etioperne så på det som en stor nasjonal seier.

Den koptiske kirke er som kjent monofysitisk, den holder på at der bare er én natur i Kristus, den guddommelige. Og for dette dogme har den til det ytterste tolerante etiopiske kirke stridd både med ånd og hånd ned gjennom tidene.

Ellers har den tatt opp i seg både jødiske, hedenske og muhammedanske elementer. Det ville ta ganske mye rom å beskrive denne kirke, og vi skal her bare nevne noen springende punkter.

Læren om Jomfru Maria og hennes fortjenester tar en bred plass. Etioperne er meget ømfintlige for enhver tanke som etter deres mening ikke setter henne på rette plass.

Helgenlæren spiller også en stor rolle, og enhver kirke er innvidd til en helgen. De holder på renselseslovene (Moses') og læren om rene og urene dyr. Fasten betyr meget, og for de fromme er der inntil tre hundre fastedager om året. De har omskjærelse for menn og kvinner — men dette er rimeligvis en mere sosial enn religiøs ordning. At alle deres gudstjenester begynner i dagbrekningen om søndagsmorgenen kan være fordi de ikke helt tør slippe sabbaten.

Ved gudstjenestene prekes ikke. Der leses fra Det gamle testamente, der synges Davids salmer og «dances» med rytmiske trommeslag og symbolklirr. Den seremonielle side av gudstjenesten er meget utarbeidet. Mange prester og diakoner deltar i gudstjenesten.

De bruker under gudstjenestene et for folket helt uforståelig språk, geez.

Man regner med at der er sju tusen kirker og to millioner prester i Etiopia. Ved å bygge en kirke får man syndernes forlatelse. Ved en eneste kirke er der i Addis Abeba fem hundre prester. Prestene lever av kirkejorden. De fikk i sin tid en femtedel av landet. Men de har også tiende og ellers godtgjørelse for de kirkelige handlinger — en av grunnene hvorfor kirken er imot misjon. Prestene har rett til å gifte seg, mens diakonene skal leve i sølibat. Og for at dette med sikkerhet skal kunne holdes, er det unge gutter som er diakoner, i fjorten—femten-årsalderen blir de fritatt for sitt verv.

Munkene og nonnene skal leve i sølibat, og opinionen krever at de skal se tynne og magre ut, og det anses for et stort offer, især for kvinnene. I Etiopia er nemlig en kvinne som er fyldig og fet, ansett som vakker.

Kirken er ikke misjonerende. Dens dåp godkjennes av alle misjonsselskaper utenom baptistene.

Det er ikke helt liketil å bedømme denne kirke. Dean Stanley sier at «den etiopiske kirke er sunket så lavt som en kirke kan, hvis

den skal bære kristennavnet». Andre Etiopia-kjennere mener at den står bedre enn den romersk-katolske. Vi kunne kanskje si at siden den er lite dogmatisk innstilt, vil den lettere kunne vinnes for evangelisk kristendom enn den romerske.

Den etiopiske kirke omfatter vesentligst amharaene, dvs. nordlandet.

I Sør- og i Vest-Etiopia bor for det meste galla, og de er hedninger. I øst er der somalier, de er muhammedanere.

Tallmessig regner man at der er 3 mill. amharaer, 3 mill. muhammedanere og 4 mill. galla. Gallaene er utpregede monoteister. De ber nok og ofrer til naturfenomener som underlige trær, elver og stener, men det er bare et uttrykk for at de derigjennom søker å nå fram til Waka (Gud). De har skapelsesberetninger og forteller om syndefallet. De er ikke animister.

Når de ofte er fremstillet som slangetilbedere, er det galt. I slangen ser de åpenbarelsen av den onde, men den er blitt for dem et symbol på livsprinsippet, da den skifter ham og lever videre. De dreper den derfor ikke. Tilbedelsen av livsprinsippet finner en også i phallusdyrkelsen som skal være i en renere form i Etiopia enn i noe annet land.

Mens det ved lov er forbudt å drive misjonsarbeid blant koptiske kristne, er det tilatt å arbeide der hvor de koptiske kristne ikke er, eller hvor de er i mindretall.

Det har i de senere år vært store vekkelser i Sør- og Vest-Etiopia (provinsene Wollega og Cambeta). Disse bevegelser fant misjonærene da de etter å være forvist fra landet av italienerne kom tilbake fem-seks år etter. Disse bevegelser gir store løfter for fremtiden. De er helt nasjonale. Lederne er alminnelige kristne, og selv om det åpenbart skjer mange merkelige ting som helbredelser og underlige bønnhørelser, er vekkelsene helt gjennom sunne. Ingen overåndelighet eller utglidninger har hittil kommet til uttrykk. Man venter seg meget av disse rørsler.

Den muhammedanske befolkning er ikke av den fanatiske art. De har sin egen profet, Sheik Haosen, som sidestilles med Muhammed. Til Haosens grav valfarter de, og den er deres Mekka. Man skulle tro at det mellom disse folk kunne drives et forholdsvis lett og frukt-

bringende arbeid, og man kunne derfra nå til de mere «forstokkede» muhammedanere i Somalilandene og kanskje Sudan.

Vanskeligheter en må regne med, er den koptiske kirkes motstand. Mange evangeliske kristne blir fengslet ute i provinsene av de lokale myndigheter på prestenes anmodning. Anklagen er at de bryter landets lover og viser uærbødighet mot keiseren. (Han er troens forsvarer, og det legger de ut som den etiopiske kirkes tro.)

Andre vanskeligheter vil bli stammefeider, som dog kanskje ikke vil bety svært meget, og de mange dialekter.

Misjonsarbeidet i Etiopia må ha et dobbelt sikte: Det må med stor tålmodighet og varsomhet prøve å nå den gamle kirke og holde på dens sympati, samtidig som det vesentlig prøver å vinne den hedenske befolkning.

Norsk misjon i Etiopia fant en åpen dør i sørprovinsen Sidamo. Området er omtrent så stort som Norge sør for Trondheim. Det er bare hedninger, bortsett fra noen få amharaer i byene og de større landsbyer.

Utenom en stasjon i den nordre enden av provinsen var her før ikke noe misjonsarbeid.

Det ser nærmest ut som det i Etiopia blir mere spørsmål om spesialisering av arbeidere (læger, sykepleiersker og lærere) enn vi er vant med på våre øvrige misjonsmarker.

Radikale åndsretninger arbeider seg fram også i Etiopia, og der blir et kappløp mellom dem og misjonene. Det kan med stor rett sies at vi i dag har en såre god anledning til å arbeide her, en anledning som det gjelder å gjøre bruk av før det blir for sent.